

Strategi för social hållbarhet - remissvar

Trelleborgs kommun har arbetat fram en strategi för social hållbarhet i arbetet med att bli en framgångskommun i världsklass med långsiktigt hållbar tillväxt.

Kommunstyrelsens beslutade den 29 november 2019 (KS 2019-11-29, § 300)

att skicka förslag till Strategi för social hållbarhet på remiss till samtliga nämnder och kommunala bolag,

att i yttrandet särskilt beakta utvalda effektmål och indikatorer, samt

att inkomma med remissyttrande till kommunledningsförvaltningen senast den 15 mars för behandling i kommunstyrelsen den 27 mars 2020.

Bildningsnämndens yttrande

Bildningsnämnden ser positivt på att kommunen tagit fram en strategi för social hållbarhet. Det är också positivt att ett antal befintliga styrdokument inarbetas i strategin med syfte att förenkla genomförande och uppföljning. För bildningsnämnden är inriktningen att värna kärnverksamheten och att ständigt arbeta effektivt för att uppnå de mål för förskola och skola, som regleras genom lag och förordningar. Arbetet med social hållbarhet regleras exempelvis i läroplanerna.

Bildningsnämnden har uppmärksammat att det enligt strategin är särskilt viktigt att säkerställa att barn och ungdomar har framtidstro och utvecklingsmöjligheter.

Bildningsnämnden ser detta som en garanti för att kärnverksamheten, undervisning och omsorg ska värnas. Dock anser bildningsnämnden att rollerna behöver tydliggöras när det gäller ansvar för och medverkan i olika aktiviteter med syfte att nå de i strategin föreslagna effektmålen.

Enligt förslaget till strategi åligger det nämnderna i Trelleborgs kommun att ta fram aktiviteter som leder till att effektmålen uppnås. Under respektive inriktning pekas flera nämnder ut som ansvariga när det gäller flertalet föreslagna effektmål och indikatorer. Bildningsnämnden menar att ansvaret för effektmål och indikatorer i strategin, och därmed ansvaret att ta fram och genomföra aktiviteter för att nå effektmålen, så långt som möjligt bör följa nämndernas uppgifter och ansvarsområden enligt respektive nämnds reglemente. Utifrån nämndernas olika uppgifter och ansvarsområden bör däremot flera nämnder kunna förväntas medverka i olika aktiviteter och bidra till att nå strategins målsättningar.

Flera nämnder kan ha ett ansvar kopplat till föreslagna effektmål, men för tydlighetens skull bör *en* nämnd pekas ut som ansvarig för respektive indikator. Även i de fall där bildningsnämnden inte är ansvarig för en viss indikator kan bildningsnämndens verksamhet påverka effektmålet på lång sikt. Det kan vara av vikt att tydliggöra tidsperspektivet i de fall olika nämnder kan påverka med olika tidshorisont. Nedan redovisas bildningsnämndens synpunkter kopplat till respektive föreslagen inriktning i strategin.

Inriktning 1: Utveckla stödet till familjer

Bildningsnämnden instämmer med det som står i strategin om att föräldrar och andra vuxna är barnens viktigaste resurs. Lärare och annan personal inom förskolans och skolans verksamhet är exempel på vuxna som är viktiga för barn och elever. Bildningsnämnden ser positivt på utvecklingen av familjecentraler och ambitionen att utveckla stödet till föräldrar. Bildningsnämnden deltar i det föräldrastödjande arbetet och i familjecentralerna som ansvarig för verksamheten öppen förskola, samt i övrigt inom ramen för förskolans och skolans uppdrag. Detta sker i huvudsak genom föräldrasamtal och utvecklingssamtal, samt föräldramöten som är en naturlig arena för föräldrar att mötas.

Bildningsnämnden vill samtidigt lyfta fram att det föräldrastödjande arbetet endast i begränsad omfattning vilar på skolans ansvar. Bildningsnämnden ser det som naturligt att socialnämnden respektive arbetsmarknadsnämnden står som ansvariga för effektmålen *Andelen invånare i åldern 0-19 år som lever i ekonomisk utsatta hushåll ska minska* och *Andel barn i 9 månaders ålder som utsätts för tobaksrök i hemmet ska minska* med tillhörande indikatorer. Däremot ser nämnden möjlighet att bidra i arbetet när barnen börjat på förskolan och vårdnadshavarna kommer i kontakt med bildningsnämndens verksamhet.

Bildningsnämnden kan vidare se att nämnden kan bidra till effektmålet *Andelen överviktiga pojkar och flickor i 4 års ålder ska minska* genom att utveckla arbetet med ”bra måltider i förskolan”. Hälsosamma vanor grundläggs ofta i barndomen. I skolans utevistelse, idrottsundervisning och i ämnet hemkunskap, men också genom bra skolmåltider kan förskolan och skolan bidra till utvecklingen av sådana hälsosamma vanor.

Inriktning 2: Stötta barn och livslångt lärande

Bildningsnämnden instämmer med det som står i strategin om att en lyckad skolgång fungerar som vaccin mot utanförskap och ohälsa. Det finns absolut behov av att kompensera för lägre utbildningsnivå i form av stödjande och hälsofrämjande insatser vilket kräver satsningar inom kärnverksamheten.

Bildningsnämndens arbetar kontinuerligt med att utveckla utbildningsverksamheten och genomföra insatser och åtgärder för att höja nivån på utbildningen i Trelleborgs kommun. Att elever i grundskolan ska nå kunskapskraven i alla ämnen och bli behöriga till gymnasieskolan, och att elever i gymnasieskolan ska ta examen är en del av bildningsnämndens grundläggande uppdrag. Utifrån detta kan bildningsnämnden stå som ansvarig för indikatorerna *Andel pojkar och flickor i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, lägeskommun*, *Andel pojkar och flickor i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram*,

hemkommun och Andel pojkar och flickor med gymnasieexamen inom 4 år, hemkommun. Statistiken för uppföljning av dessa indikatorer kan inhämtas från Skolverket och information om aktiviteter som bildningsnämnden genomför finns att hämta i verksamhetsplaner, bokslut och inom ramen för bildningsnämndens systematiska kvalitetsarbete.

Bildningsnämnden är ansvarig för förskola, grundskola och gymnasieskola. Ansvaret för vuxenutbildningen har flyttats till arbetsmarknadsnämnden. På kort sikt ligger ansvaret för eftergymnasial utbildning på arbetsmarknadsnämnden, som därför bör stå som ansvarig för indikatorn *Andel män och kvinnor med eftergymnasial utbildning, i åldern 25-64 år*. På längre sikt har dock även bildningsnämnden ett ansvar. Bildningsnämnden kan påverka hur många som går vidare till eftergymnasial utbildning genom att hålla en hög kvalitet på utbildningen och på olika sätt uppmuntra till vidare utbildning.

Bildningsnämndens verksamheter arbetar naturligtvis med utveckling av barnens läslust och språkutveckling som en del av skolans uppdrag. Även här handlar det dock om att bildningsnämnden arbetar långsiktigt med dessa frågor. I det kortare perspektivet bör kultur- och fritidsnämnden stå som ansvarig för indikatorerna *Barnbokslån i kommunala bibliotek, antal/barn 0-17 år* eller *Lån från kommunala bibliotek, antal/invånare*.

Inriktning 3: En meningsfull fritid

Simkunnigheten följs alltid upp inom ramen för bildningsnämndens verksamhet, eftersom det är ett kunskapskrav som betygssätts i årskurs 6.

Bildningsnämnden ställer sig i övrigt positiv till att stödja arbetet med ökat föreningsdeltagande, exempelvis via deltagande i samarbeten och samverkan med andra kommunala verksamheter, föreningslivet och andra externa parter. Kultur- och fritidsnämnden bör dock stå som ansvarig för övriga föreslagna effektmål med indikatorer inom inriktningen *En meningsfull fritid*.

Inriktning 4: Arbete åt alla

Arbetsmarknadsnämnden bör stå som ansvarig för indikatorn *Andelen kvinnor och män i åldern 17-24 år som varken arbetar eller studerar*. Bildningsnämnden är ansvarig för gymnasieskolan och de elever som går i gymnasiet, men kommunens aktivitetsansvar för unga i åldern 16-20 år samt ansvaret för den kommunala vuxenutbildningen, den särskilda utbildningen för vuxna och yrkeshögskola ligger på arbetsmarknadsnämnden. Bildningsnämnden ska bidra genom att fånga upp ungdomar i riskzonen.

Inriktning 6: Lyssna på trelleborgarna

Det är förskolans, grundskolans och gymnasieskolans ansvar att ge barn och elever möjlighet att utveckla en förståelse för andra människor och förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation. Att arbeta med social hållbar utveckling i skolan innebär bland annat att arbeta med demokratiska värderingar. Skolan är alla barns och elevers arena för samspel och dialog mellan barn och vuxna och är avgörande för att barn skall bli delaktiga och få inflytande. Barn och elever behöver uppmuntras att föra fram sina åsikter för att stärka deras känsla av

att kunna förändra. Grunden för att skapa ett hållbart samhälle är att förstå sina rättigheter och skyldigheter där man tar ansvar för sina egna handlingar. Vikten av att förstå de rättigheter och skyldigheter som gäller i vårt demokratiska samhälle betonas också i de olika skolformernas läroplaner där skolans insatser för ökat valdeltagande står att finna inom ämnet samhällskunskap och i det övergripande uppdraget att utveckla goda samhällsmedborgare.

Genom att fler barn klarar skolan bättre kommer utbildningsnivån på sikt att höjas generellt. En översiktlig analys visar att det sedan tidigare är känt att socioekonomiskt svagare grupper bor i de områden där valdeltagandet är som lägst. Att arbeta stödjande och kompensatoriskt riktat mot dessa områden inom ramen för grundskola och gymnasieskola bör på sikt kunna bidra till att öka valdeltagandet och bredda barns och ungas sociala nätverk.

Vid bildningsnämndens sammanträde den 5 februari 2020 (BIN 2020-02-05, § 15) fastställde bildningsnämnden riktlinjer för barns och elevers inflytande i bildningsnämndens arbete. Riktlinjerna anger hur bildningsnämndens ska arbeta med barns och elevers inflytande samt hur barns och elevers synpunkter kan inhämtas. Av riktlinjerna framgår vidare att andra nämnder och kommunala verksamheter, som har behov att inhämta barn och ungdomars synpunkter, kan använda sig av bildningsnämndens riktlinjer. Vid intresse kontaktas bildningsförvaltningen.

Kommunstyrelsen bör ansvara för effektmålen *Delaktigheten i samhället ska öka* och *Delaktigheten bland unga ska öka*. När det gäller valdeltagandet kan bildningsnämnden bidra via gymnasiet, genom att arbeta för förstagångsväljarnas deltagande.

Uppföljning och utveckling

Strategi för social hållbarhet kommer att följas upp årligen av kommunledningsförvaltningen. Dels genom att följa upp utvalda indikatorer, men också genom att förvaltningarna får redogöra i Stratsys för vilka aktiviteter som har genomförts. För att minska risken för onödig administration och dubbelrapportering bör den information som redan rapporteras på annat sätt, exempelvis information om olika aktiviteter och satsningar som finns i verksamhetsplaner, bokslut och i bildningsnämndens systematiska kvalitetsarbete användas i kommunledningsförvaltningens uppföljning.